

SÖKANDE

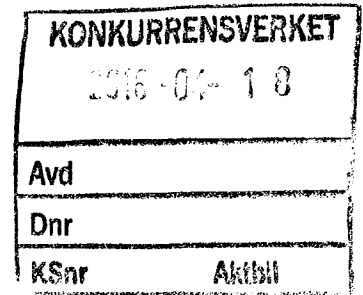
Bengt Johanssons Rör Aktiebolag, 556316-0745
Magasinsgatan 17 A
972 41 Luleå

MOTPART

Region Uppsala
Box 602
751 25 Uppsala

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 235531

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1853 751 48 Uppsala	Kungsgatan 49	018-431 63 00 E-post: forvaltningsrattenuppsala@dom.se VVVVVV.forvaltningsrattenuppsala.domstol.se	018-10 00 34	måndag–fredag 08:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Region Uppsala (Regionen) genomför en upphandling avseende Ramavtal avseende ombyggnadsarbeten, fastighetsunderhåll och installationer VS, Dnr UPPH2017-0382. I tilldelningsbeslut den 1 februari 2018 har ramavtal tilldelats andra anbudsgivare än Bengt Johanssons Rör Aktiebolag (bolaget).

Bolaget ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudsgivare som lämnat felaktiga uppgifter eller offererat pris som är långt under gällande kollektivavtals lägsta lön ska förkastas.

Till stöd för sin talan anför bolaget bland annat följande. Enligt upphandlingens administrativa föreskrifter ska anbud vara undertecknat av behörig företrädare för anbudsgivaren. Bravida Sverige AB, Assemblin VS AB och Radiator VVS AB har samtliga lämnat in anbud underskrivna av ej behöriga företrädare. Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB har vidare offererat timpriser långt under gällande kollektivavtal. Timpriserna understiger självkostnaden för att kunna betala avtalsenlig tidlön och sociala avgifter enligt lagar och avtal. Radiator VVS AB har slutligen lämnat referenser som inte omfattas av ABT 06 samt AB 04. Därav ska detta anbud förkastas. Den felaktiga utvärderingen av anbudsgivare har inneburit att bolaget lidit eller riskerat att lida ekonomisk skada då man gått miste om arbetsmöjligheter och tillhörande vinst.

Regionen bestrider bolagets ansökan om överprövning och anför bland annat följande. Samtliga anbud undertecknade av behöriga företrädare. Bravida Sverige AB:s anbud har undertecknats av avdelningschef för VS Service Uppland. Assemblin VS AB:s anbud har undertecknat av platschefer i Uppsala respektive Enköping. Radiators anbud har undertecknats av

AO chef service. Regionen har inte accepterat för låga timpriser. Det har i upphandlingsunderlaget inte uppställts ett uttryckligt krav på kollektiv-avtalsenliga priser. För att utesluta att någon anbudsgivare skulle ha offererat onormalt låga priser har Regionen bett anbudsgivarna att komma in med förklaringar till anbudspriserna. Regionen har bedömt samtliga av dessa förklaringar som godtagbara. Vad gäller att referenser som har lämnats av Radiator VVS AB inte har omfattats av ABT 06 och AB 04 så har detta endast varit ett bör-krav. Bör-kravet har enbart fungerat som en upplysning om det eventuellt finns avtalsvillkor motsvarande ABT 06 eller AB 04. Samtliga krav avseende referenser har således varit uppfylla gällande Radiator VVS AB:s anbud.

Bolaget har beretts tillfälle att yttra sig över vad Regionen enligt ovan anfört, men har inte hörts av.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

En upphandlande myndighet ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrätten kan enligt 20 kap. 4 och 6 §§ LOU pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Som huvudprincip i mål om ingripande enligt LOU gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Det är bolaget som ska göra sannolikt att Regionen agerat i strid med LOU.

Behörig företrädare

Bolaget anför att anbuderna från Bravida Sverige AB, AssemblinVS AB och Radiator VVS AB inte är undertecknade av behöriga företrädare för respektive företag och att anbuderna därmed inte uppfyller alla obligatoriska krav i upphandlingen.

I målet har det inte framkommit att upphandlingsdokumentationen ställer något krav på att företrädarens behörighet ska styrkas eller att behörigheten ska vara av viss beskaffenhet, förutom att den som undertecknar anbudet ska vara behörig företrädare. Mot denna bakgrund ska behörigheten bedömas med utgångspunkt i allmänna civilrättsliga regler (jfr Kammarätten i Jönköpings avgöranden den 1 februari 2012 i mål nr 3805-11 och den 14 januari 2014 i mål nr 2488-13). Behörighet att företräda ett bolag kan t.ex. följa av muntlig eller skriftlig fullmakt under förutsättning att den eller de som har lämnat fullmakten har sådan behörighet. Det kan i sammanhanget noteras att en upphandlande myndighet inte har någon skyldighet att kontrollera att lämnade uppgifter i sig är riktiga om det inte finns anledning att ifrågasätta uppgifterna (jfr Kammarätten i Göteborgs avgörande den 18 december 2009 i mål nr 4904-09).

Enligt regionen är samtliga anbud undertecknade av behöriga företrädare. Bolaget har inte kommenterat det som regionen uppger om övriga anbudsgivares behörighet varför det som regionen anför får tas för gott. Det har inte heller framkommit något i övrigt som medför att regionen haft anledning att ifrågasätta behörigheten. Eftersom bolaget inte har visat något annat får därmed Bravida Sverige AB, AssemblinVS AB och Radiator VVS AB anses ha uppfyllt aktuellt ska-krav i denna del.

Onormalt lågt pris

Bolaget anför vidare att Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB har offererat timpriser långt under gällande kollektivavtal.

Regionen har oemotsagd uppgett att det inte har ställts något krav avseende kollektivavtalsenliga priser. Eftersom det inte framkommit i målet att det har uppställts ett sådant uttryckligt krav är då frågan om Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB i övrigt offererat onormalt låga anbudspriser.

Vid bedömningen av anbudspriser är en generell utgångspunkt att leverantören, baserat på företagsinterna överväganden, själv har att avgöra vilka priser leverantören kan och vill offerera i en specifik upphandling. Att en leverantör erbjuder mycket låga priser leder inte nödvändigtvis till att anbudet ska anses vara onormalt lågt. En definition av begreppet onormalt lågt anbud finns varken i LOU eller i det bakomliggande direktivet. Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att det ankommer på den upphandlande myndigheten att i varje enskilt fall bedöma denna fråga inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger (se HFD 2016 ref. 3 I och II).

Av 16 kap. 7 § LOU framgår att upphandlande myndigheter är skyldiga att begära in en förklaring från den leverantör som lämnat ett anbud som förefaller vara onormalt lågt. Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden. En upphandlande myndighet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. I förarbeten till nämnda bestämmelse anges att den syftar till att säkerställa att leverantörer får en möjlighet att lämna en förklaring till ett lågt anbud innan det kan bli aktuellt för myndigheten att förkasta anbudet. Det är den upphandlande myndigheten som utifrån omständigheterna i det enskilda fallet

ska avgöra vad som förefaller vara ett onormalt lågt anbud (prop. 2015/16:195 s. 795 och 1114).

Regionen uppger att man har begärt en förklaring från Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB till de låga anbudspriserna och att man funnit de lämnade förklaringarna tillfredställande. I en sådan situation faller en väsentlig del av bevisbördan på bolaget att visa att anbudspriserna är onormalt låga. Vad bolaget har anfört ger dock, enligt förvaltningsrättens mening, inte stöd för slutsatsen att anbuden från Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB är så låga att de inte ska anses vara allvarligt menade. Förvaltningsrättens finner att bolaget inte heller kan anses ha visat att anbuden är onormalt låga i förhållande till de förpliktelser kontraktet medför. Vad bolaget har anfört i denna del visar således inte att regionen haft någon skyldighet att förkasta anbuden från Bravida Sverige AB och Radiator VVS AB på den grunden.

Bör-krav

Bolaget har slutligen gjort gällande att anbudet från Radiator VVS AB inte uppfyller krav på att referensentreprenader ska ha omfattats av avtalsvillkoren ABT 06 och AB 04. Regionens har anfört att det påstådda kravet i referensblanketterna varit ett bör-krav. Bolaget har inte bemött detta påstående. Bolaget har heller inte gett in upphandlingsdokumentationen i sin helhet varför förvaltningsrätten inte kan avgöra om det däri ställts ett obligatoriskt krav på angivande av referensentreprenaderna såsom bolaget angett. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att bolaget inte heller i denna del har visat att det förelegat en brist i anbudet från Radiator VVS AB.

Sammanfattningsvis kan det som bolaget anfört i målet inte medföra att det finns skäl för ett ingripande enligt LOU. Ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Lina Törnqvist
rådman

Målet har handlagts av föredragande juristen Nicklas Rydgren.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.